

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

X. Quæ & quandonam à beatis singulis in Verbo videantur creaturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

dinem non solum intensiuam, sed etiam extensiuam, in ordine ad obiecta; ita ut habitus eiusmodi perfectus esse possit in ordine ad quaedam obiecta sui generis, non autem ad omnia: sic enim saepe videmus Physicum, aut Mathematicum, habere habituales scientiam vnius conclusionis, & non alterius.

Qua ratione etiam suo modo visio & lumen gloriae habent aliquam perfectionem extensiuam, sicut simplicem & indiuisibilem, ut dictum. Disparitas est, quod non obstante certa & determinata eiusmodi latitudine habitus naturalis, is qui praedicatur est eo habitu, potest vi naturali intellectus, etiam sine praesenti concursu habitus, ultra latitudinem extensiuam, & obiectiuam praesuppositi habitus ferri: sicut etiam ab initio poterat naturali vi intellectus, ipsum habitum per actus comparare: at vero Beatus in gloria non potest ultra perfectionem seu intensiuam, seu extensiuam luminis gloriae videndo progredi; sed necessario intra limites perfectionis ipsius luminis, tam intensiuam, quam extensiuam continetur.

18 Et ratio diuersitatis est; quia habitus naturalis non confert facultatem operandi simpliciter, sed solum faciliter; quo fit, ut potentia agendo superare possit efficaciam habitus: habitus autem supernaturales, in quibus est lumen gloriae, conferunt vim operandi simpliciter; ut in 1. 2. communiter docetur: quo fit, ut nisi efficientia & concursus habitus supernaturalis aliunde supleatur, nunquam possit actus perfectionem habitus praesuppositi excedere. Quia tamen in hac vita, iuxta ordinationem Dei, homo ipsos etiam habitus supernaturales per actus dispositiue acquirere & augere potest, hinc fit, ut possit etiam ultra vires & perfectionem habitus supernaturalis praesuppositi operari, Deo tunc suppleto efficientiam habitus, ut ex 1. 2. suppono.

At vero in Patria, vbi iuxta legem Dei, non est locus profectus in gratia, & habitibus supernaturalibus, nunquam actus excedunt efficientiam & perfectionem praesuppositi habitus; adeoque nec visio perfectionem, seu extensiuam, seu intensiuam luminis gloriae. Quae ipsa etiam ratio disparitatis est inter habitum Fidei, & lumen gloriae; cum nimirum habens fidei habitum non restringatur in credendo, absolute ad latitudinem seu perfectionem extensiuam habitus praesuppositi; beatus autem in videndo restringatur ad perfectionem tam extensiuam, quam intensiuam ipsius luminis, ut dictum.

Obiecitur secundo. Si certa quaedam indiuidualis perfectio extensiuam necessaria est ad videndas creaturas, tum ex parte luminis gloriae, tum praecipue ex parte visionis Dei, sequitur, creaturas non videri in Deo proprie, & formaliter, & ex vi ipsius visionis: quia creaturae non videntur eo ipso, quod Deus videtur; alias enim eadem ab omnibus, & eodem modo viderentur.

Respondeo, negando sequelam. Quia plane videntur ut representatae per ipsum Verbum, seu Essentiam diuinam; & ex vi eiusdem visionis, quae ipse videtur, non quidem praecise in genere, aut etiam secundum rationem suam specificam acce-

pta, sed huius, vel illius, quatenus in indiuiduo est talis visio verbi; quod satis est; ut inter alios recte etiam docuit Gregorius de Valentia q. 12. p. 6. Neque enim S. Thomas, & qui cum illo defendunt visionem creaturarum, ex vi visionis Verbi, alio sensu eam defendunt, aut explicant; quandoquidem ex eius sententia constat, pro varia perfectione visionis, alia & alia, plura vel pauciora in verbo videri, ut dicitur dub. seq. Ex quo inferre velle, S. Thomam, & qui cum illo sentiunt, non docere visionem creaturarum in Verbo formaliter, aut ex vi visionis absurdum est. Ceteras vero obiectiones, quae contra propositam doctrinam obijci possent, dissoluimus dub. praecedenti.

DVBIVM X.

Quaestio, Et quandoam à Beatis singulis in Verbo videantur.

S. Thomas 1. p. q. 12. a. 8. & 10.

HAc de re, omissis ijs, qui negant creaturas proprie & formaliter videri in Verbo, generatim loquendo, sunt quinque Doctorum sententiae.

Prima est, quae refert Durandus in 4. d. 49. q. 3. beatos visionem beatifica videre in Verbo omnia, quae Deus ipse videt.

Secunda est, à quolibet beato in Deo videri creaturas omnes, tam in specie, quam indiuiduo, secundum esse possibile; non vero secundum esse actualis existentiae; etiam loquendo de ijs, quae aliquando existentiam actualem habent, vel habuerunt. Ita Durandus loco cit. Bassolis q. 4. prolog. Goffredus quodlib. 6. q. 3.

Tertia sententia est, quam refert S. Thomas q. 20. de Verit. a. 4. & Durandus loco citat. omnes beatos videre in Deo particulatim omnia, quae aliquando fuerunt, vel futura sunt; quaeque adeo Deus scit scientia visionis. Certe omnia eos videre, quae sunt, aperte sentire videtur Basiliius lib. de vera Virgine. non longè post initium: *Virgo se ipsam primum, conscientiamq. suam reueretur, etiam si valde sit sola: deinde astantem sibi Custodem Angelum, &c. Quid per singula pergam? ipsas Angelorum infinitas multitudines, & una sanctorum Patrum beatissimos spiritus. Nullus enim ex his est, qui non singula ubique consideret.*

Quarta sententia est, à beatis in vtriusque genere rerum tam existentium, quam possibilium cognosci omnia, adeoque infinita in actu primo, non autem in actu secundo; ita nimirum, ut quamuis nullus beatus infinita simul cognoscat, aut cognoscere possit in Verbo, eo quod ad hoc requiretur infinita attentio, quae est impossibilis creaturae; habitualiter tamen, adeoque, successiue, siue per idem lumen gloriae, siue etiam per eandem visionem (ut Scotus indicat) posset quilibet cognoscere creaturas omnes & singulas, adeoque ex infinitis quamlibet pro arbitrio. Ita Scotus in 3. dist. 14. quaest. 2. Bonaventura artic. 2. quaest. 3. Marsilius in 3. q. 10. a. 2. Guilielmus Varro, quem citat. Gabriel in 3. d. 14. q. 1.

Quinta.

Quinta sententia est, à beatis singulis in Verbo cognosci, tum omnia mysteria fidei, tum genera & species rerum omnium existentium, adeoque ordinem totius Vniuersi; tum quæ præterea ad statum vniuersi cuiusque speciatim pertinent. Ita S. Thomas partim hîc q. 12. art. 8. ad 4. & 3. cont. gent. cap. 19. partim in 3. p. q. 10. a. 2. & in 2. 2. quæst. 83. art. 4. ad 2. & in 4. dist. 45. quæst. 3. art. 1. quam sententiam assertionibus sequentibus ita sigillatim exponimus, & tuemur.

Assertio I. Beati non vident, nec videre possunt, secundum ordinariam Dei legem, simul & distinctè omnia, quæ in Deo continentur eminenter; adeoque nec omnes creaturas. Ita contra primam sententiam S. Thomas hîc quæst. 12. art. 8. & in 3. p. q. 10. art. 2. & communis sententia omnium Scholasticorum; qui idem pariter de anima Christi asserunt, contra Arnaldum quendam, cuius opposita sententia in Hispanico Directorio Inquisitorum q. 11. refertur vt erronea; sed forte non tam secundum se, quam vt procedens ex falso principio, de indistinctio naturarum in Christo, vt dicit Albertinus tom. 1. princip. 1. coroll. 4. n. 24. Certe oppositum huius assertionis, si de beatis in genere loquamur, non est tutum.

Probatur assertio; tum quia in ipsa scriptura, quandoque Angeli beati referuntur quædam ignorantes, vt patet Isai. 63. v. 1. Daniel. 10. v. 13. Matth. 24. v. 36. Tum quia Deus, sicut alias perfectiones suas, puta æternitatem, omnipotentiam, omnipræsentiam, actualiter, & adæquatè non communicauit puræ creaturæ, etiam quoad esse participatum; ita par erat, ipsam etiam scientiam diuinam totam & adæquatè non communicari; præterquam quod forte id etiam fieri nulla ratione potuit; de qua re, dub. 12.

Assertio II. Beati non vident, nec videre etiam possunt, secundum ordinariam Dei legem, simul & distinctè omnes creaturas, nec secundum esse possibile, nec secundum esse actualis existentie. Ita contra secundam & tertiam sententiam S. Thomas cit. quæst. 12. art. 8. & in 3. p. quæst. 10. art. 2. Scotus in 3. dist. 14. Henricus quodlib. 7. quæst. 4. & 5. Capreolus in 4. dist. 49. quæst. 6. Sorus ibidem quæst. 3. art. 3. Paludanus quæst. 2. a. 2. & d. 45. quæst. 2. art. 3. Ferrariensis 3. contra gent. cap. 59. 60. Caietanus, & recentiores Thomistæ hîc q. 12. a. 8. Gregorius de Valentia quæst. 12. p. 6. Molina art. 8. disput. 5. Valquez disp. 50. cap. 8. & 9. Albertinus tom. 1. princ. 1. coroll. 5. Suarez hîc lib. 2. cap. 26. num. 10 & cap. 27. num. 3. adeoque communis Theologorum; qui tanquam peculiare priuilegium tribuunt animæ Christi, videre in Verbo omnia, quæ Deus scit scientia visionis, vt docetur 3. p. q. 10. art. 2. Excipio Scotum, & qui cum illo sentiunt, qui nec animæ Christi quidem hoc concedit, vt infinita, adeoque hæc omnia simul videat.

Ratio primæ partis potissima esse videtur; quia nullum suppetit eius rei argumentum. Addunt multi, & significat S. Thomas art. 7. & 8. quia ad hoc necesse foret comprehendere Dei essentiam, vel potentiam, quod tamen quam firmum sit; dubio vltimo dicitur. Addit Zumel hîc quæst. 12. art. 8. oppositam Durandi sententiam esse *errori proximam*:

quod tamen durius videtur, Molina disp. 5. memb. 2. dicit esse *falsissimam*.

Secunda pars probatur primò ex Scriptura; in qua etiam beati Angeli introducuntur aliquando ignorantes quædam decreta, & ordinationes Dei, de rebus aliquando futuris; vt quando Isai. 63. vers. 1. quærent Angeli: *Quis est iste, qui venit de Edom, tinctus vestibus de rosâ?* Itém quando Daniel. 10. v. 13. vnus Angelus restitit alteri etiam bono Angelo, vt habet melior interpretatio, ob ignoratam scilicet Dei voluntatem, circa dispositionem populi Israelitici. Denique Matth. 24. v. 36. dicitur: *De die autem illa, & hora, nemo scit, neq. Angeli cælorum; nisi solus Pater.* Secundo eadem est expressa doctrina SS. Patrum, speciatim S. Dionysij cap. 7. Cœlestis Hier. vbi docet Angelos inferiores illuminari à superioribus, Tertio nulla est auctoritas, vel ratio id asserendi.

Etsi verò nonnulli recentiores contrariam sententiam, ob adducta testimonia Scripturæ, damnent vt *hereticam*; id tamen neque S. Thomas, neque Durandus, dum eam sententiam referunt & recensent, fecerunt; & merito hæc censura tanquam iusto rigidior reijcitur à Suárez cap. 27. num. 3. cum oppositum nec sit definitum; nec citatis Scripturis satis conuincatur. Si enim aliquo loco conuinceretur, maxime illo Matth. 24. sed hic non ita conuincit, vt explicatio, quæ ei pro opposita sententia adhiberi potest, sit hæretica; cum simili modo etiam Marci 13. v. 31. legamus: *De die autem illa, vel hora nemo scit, neq. Angeli in cælo, neq. Fil. us, nisi Pater.* Et tamen negari non potest, Christum etiam secundum humanitatem sciuisse diem iudicij, vt suo loco docetur. Esset tamen satis temerarium, hac in re, contra communem Doctorum sententiam pugnare; & vt Molina loquitur disp. 5. memb. 2. *plusquam periculosum*.

Assertio III. Beati nec successiue quidem in Verbo vident, aut videre possunt omnes, seu quaslibet creaturas. Ita ex communi contra Scotum, aliosque in quarta sententia citatos, S. Thomas, aliisque citati pro præcedenti assertionè, excepto Scoto. Probatur. Nam si ea Scoti, aliorumque sententia intelligatur, vt à multis intelligitur, de eadem numero, & vnde quæque inuariata visione; tunc est planè impossibilis, vt dictum dub. præcedent. assert. 1. & 8. & rectè Suarez loco cit. & Molina cit. disput. 5. membr. 7. argument. 5. contra Scotum; si autem intelligatur solum de eodem lumine gloriæ, ipsa tamen interim visione variata; tamen impossibilis non sit, parum tamen est probabilis. Tum quia visio beatifica semper est eadem; & inuariabilis in Beatis, iuxta S. Augustinum communiter receptum lib. 15. de Trinitate, cap. 16. vbi de visione beatifica loquens: *Foras sis, inquit, volubiles non erunt nostra cogitationes; ab alijs in alias euntes, atq. redeuntes, sed omnem scientiam nostram vno simul conspectu videbimus.* Quod idem asseueranter docet lib. 12. Confess. cap. 13. Tum quia beatifica visio est operatio naturalis, & non libera; adeoque à libero arbitrio beati independens. Tum quia cum visio beatifica eodem semper modo se habeat, saltem erga Deum, vt fatetur Scotus; creaturæ autem videantur in Deo, adeoque ex vi visionis Dei, non est verosimile, lumine gloriæ eodem modo se habente, pro solo arbitratu ipsius beati, modo plura, modo

pauciora ex vi ipsius visionis Dei cognosci: & multo conuenientius est, vt supposita vi sufficienti videnti in beato, per lumen gloriae, in ipsius potius Dei arbitratu positum sit, quid in se velit ipse a beatis cognosci; quam in arbitratu beati, quid velit in ipso Deo de rebus creatis cognoscere, vt dub. præced. dictum. Tum quia non est æquum, vt in perfectione videnti creaturas omnes, beati exæquentur Christo; quod tamen ex Scoti sententia consequens videtur.

5 **Assertio IV.** Beati singuli in Verbo vident omnia mysteria fidei, in se, vel alijs, in Ecclesia militante, credita; saltem quoad rationes specificas singulorum, vbi plura numero eiusdem rationis multiplicantur. Ita sentit S. Thomas supra 1. p. quæst. 1. art. 2. & 1. 2. quæst. 4. art. 3. & 2. 2. quæst. 1. art. 1. & communis antiquorum Scholasticorum in 4. dist. 49. ac Thomistarum omnium, præsertim recentiorum. hic, & locis citatis: quibus consentiunt Gregorius de Valentia quæst. 12. p. 6. Molina quæst. 12. artic. 8. disput. 5. Suarez lib. 2. cap. 28. num. 2. & est conclusio magis pia, & satis certa, præsertim supposita visione creaturarum in Verbo.

Probatur assertio ex Scriptura 1. Corinth. 13. vers. 9. *Ex parte cognoscimus; & ex parte prophetamus. Cum autem venerit, quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est.* Et vers. 12. *Vidimus nunc per speculum in ænigmate; tunc autem facie ad faciem; de quo loco plura dub. 8. Item 2. Corinth. 3. vers. 18. In eandem imaginem transformamur à claritate (fidei) in claritatem scilicet visionis, seu contemplationis æternæ, vt loquitur Augustinus epistol. 112. Qui etiam lib. 20. de Ciuit. cap. 21. ait: *Ibi videbimus, & gaudebit cor nostrum. Nec expressit, quid videbimus; sed quid, nisi Deum, vt impleatur in nobis promissum Euangelicum (Matth. 5.) Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt: & omnia illa, que nunc non videmus; credentes autem pro modulo capacitatis humanæ, longe minus, quam sunt, atq; incomparabiliter cogitamus? Et videbitis, inquit, & gaudebit cor vestrum. Hic creditis, ibi videbitis, &c.* Ratio est; quia huiusmodi visio est valde consentaneum præmium fidei; nec enim est quicquam, quod in Deo præmij loco rectius videatur, quam id, quod credendo, visionem Dei promeriti sumus. Accedit, quod mysterium Incarnationis, alias clarè, & perfectè videri non posset, si in ipso Deo non videretur; cum ex parte vnus termini, inuoluet Verbum diuinum; quod propria & creata specie videri in se non potest, ex dictis dub. 2.*

Dixi tamen, quoad rationes specificas, &c. Quia illa mysteria fidei, quæ sub se continent plura indiuidua eiusdem rationis, vt est sacramentum Eucharistiæ, Resurrectio mortuorum, &c. non est necesse videri in omnibus indiuiduis, vt rectè Suarez num. 7. sed iuxta rationem specificam, vna cum aliquibus earum indiuiduis, quæ vel præcipua fuerint, vel magis credita, vel magis ad statum beatitudinis spectantia: vt est v. g. omnibus his nominibus eximia, & singularis Resurrectio ipsius Christi; & sacramentum Eucharistiæ, ab ipso tem celebratum in vltima cœna. Etsi Molina infra ex simili facile concederet, simul etiam omnia hæc indiuidua videri, vt dicemus.

6 **Assertio V.** Singuli etiam Beati in Verbo vident totam Vniuersi machinam, saltem secundum rationem specificam, eiusque adeo compositionem & ordinem, omnesque species rerum, ex quibus constat, vel quæ in ipso factæ fuerint, in quacunque temporis differentia. Ita S. Thomas hic quæst. 12. num. 8. ad 4. & lib. 3. contra gentes, cap. 39. Ferrariensis ibidem, Sotus in 4. d. 49. quæst. 3. art. 3. Gregorius de Valentia cit. quæst. 12. p. 6. Molina a. 8. d. 5. memb. 5. Suarez, & Thomistæ recentiores locis citatis. Idem sentit S. Augustinus supra dub. 8. citatus, asserens, ab Angelis cognitione intuitiua, adeoque in Verbo videri omnia opera sex dierum. Ratio est; tum quia hanc cognitionem homo naturaliter appetit, & planè pertinet ad perfectionem hominis, vt rectè S. Thomas cit. art. 8. Tum quia hoc decet perfectionem eius status, etiam si cognitio creaturarum, vt sic non pertineat ad rationem obiecti beatifici; nec etiam beatiorum reddat cognoscentem, vt iuxta communem notauit S. Thomas ibidem ad 4. ex S. Augustino lib. 5. Confess. cap. 4. vbi ait: *Infelix homo, qui scit omnia illa, (scilicet creaturas); se autem nescit. Beatus autem quæ scit, etiam si illa nescit. Qui vero te, & illa nouit, non propter illa beator est, sed propter te solum beatus.*

Addit S. Thomas lib. 3. contra gent. cap. 60. Beatos singulos videre in Verbo infinitas species figurarum, numerorum, & proportionum; quæ in infinitum possunt multiplicari. Quod verum est de cognitione quasi implicita, sita in ipsa quantitatam continua, quam discretæ, ac capacitatis vtriusque intima penetratione: at de distincta cognitione infinitarum eiusmodi specierum videri potest dubium; non solum quia numerorum eiusmodi proportionum entia potius sunt rationis, quam realia: sed etiam quia beati non cognoscunt omnes omnino species rerum, sed eas solum, quæ aliquando existentiam habent, quales non sunt infinitæ illæ species numerorum.

Neque tamen interim negat S. Thomas hic quæst. 12. artic. 8. ad 4. vt putauit Scotus in 3. distinct. 14. quæst. 2. aut vilo modo negandum est, beatos simul etiam indiuidua vlla cognoscere, vt rectè etiam aduertit Molina cit. disput. 5. membr. 3. & patet apud S. Thomam alijs locis citatis; sed fatendum potius, beatos ex indiuiduis simul visuros tot & tanta, quanta sufficiunt ad naturam specificam, eiusque varietatem perfectè cognoscendam, vt rectè Suarez à numero 12. quidquid aliqui simpliciter negent, videri indiuidua in Verbo. Imò Molina disput. 5. membr. 8. dicit, Beatos videre etiam infinita indiuidua eius speciei, quam in Verbo cognoscunt; quod tamen non satis probantur.

7 **Assertio VI.** Singuli etiam beati in Verbo formaliter vident omnia contingentia, pertinentia ad suum statum, quæ quidem ab initio visionis cuiusque existentiam habent, aut habuerunt: cætera contingentia futura, in quibus sunt etiam preces, quæ ad vnumquemque Sanctorum progressu temporis funduntur, probabilius existimo, à beatis singulis, nisi forte excellentia beatitudinis aliud postulet, in Verbo videri solum casualiter, ac per cognitionem à visione Verbi distinctam.

Priorem partem ex communi tradunt S. Thomas in 2. 2. quæst. 83. art. 4. ad 2. & in 3. p. quæst. 10. art. 2. & in 4. d. 45. quæst. 3. art. 1. Ferrariensis lib. 3. cont. gent. c. 59. Gabriel lect. 3. 1. in Canonem. Capreolus, Paludanus, Maior in 4. d. 45. Sotus d. 49. quæst. 3. art. 3. Gregorius de Valentia hic quæst. 12. p. 6. Molina art. 8. disput. 5. memb. 3. Suarez lib. 2. cap. 28. num. 15. omnesque Thomistæ recentiores hic quæst. 12. art. 8. Idem significat Concilium Sessionense in decretis fidei, cap. 13. vbi dicitur; *Beatus peruisum esse omniforme illud diuinitatis speculum; in quo quidquid eorum interstet, illucescat.* Et S. Gregorius lib. 2. Moralium cap. 3. vbi ait: *Quid enim debuit, quæ scienda sunt, nesciunt, qui scientem omnia sciunt?* Cui simile est illud 4. Dialog. cap. 33. *Quid est, quod ibi nesciant, vbi scientem omnia, sciunt?* Quod vulgo ita refertur solent: *Quid est quod non vident, qui videntem omnia, vident?* Ratio est; quia hæc cognitio possibilis est, & maxime decet perfectionem status beati.

8 Secundam partem tradunt Durandus in 4. d. 45. quæst. 4. art. 2. Sotus cit. d. 49. quæst. 3. art. 3. Caietanus 3. p. quæst. 10. art. 2. Bannes hic quæst. 12. art. 10. cum alijs quibusdam Thomistis; etsi post S. Thomam in 2. 2. & in 4. locis citatis contrarium doceant Gabriel, Capreolus, Paludanus, Maior, Ferrariensis, Gregorius de Valentia locis cit. Molina d. 6. Suarez num. 18. & Caietanus in 2. 2. quæst. 83. art. 4. qui tamen postea, vt dictum, suam sententiam mutauit; quod & mihi quoque accidit. Licet enim quandoque oppositum docuerim, idque etiamnum probabile existimem; nunc tamen aliter sentio, ob rationes non parui momenti. Primò quia S. Augustinus lib. de cura pro mortuis cap. 15. & Hieronymus lib. contra Vigilantium, vbi ex instituto de orationibus Sanctorum agunt, nunquam docent, eas videri à Beatis in Verbo, sed alios modos referunt: Augustinus quidem istos 1. relationem hominum, seu animarum ex hac vita decedentium, 2. relationem Angelorum, 3. peculiarem Dei reuelationem. S. Hieronymus vero quod animæ ipsæ mira quadam celeritate naturæ præsto sint ubiq; quod tamen non multum ad rem videtur facere, vt notauit Vasquez disput. 50. num. 58. Quod autem ex S. Gregorio lib. 12. Moralium, capiti. 12. antea relatum, pro conditione subiectæ materiæ, intelligi potest de visione in Verbo causalitè.

9 Deinde si Sancti vident eiusmodi futuram contingentiam per visionem Verbi, aut vident statim ab initio visionis omnia; aut successiue alia, & alia; posterius asseritur quidem à Molina quæst. 12. art. 8. disput. 6. sed est aperte contra S. Thomam hic quæst. 12. art. 10. & contra rationem; quia visio Verbi non est variabilis, vt antea dictum: prius etiam non est verosimile; tum quia nullus vnquam Sanctorum ab initio visionis vniuersim, ac in particulari, asseruit, beatos scire orationes futuras, quæ aliquando toto huius mundi decursu ad se essent effundendæ. Tum quia nec etiam est mens fidelium; quasi videlicet beati ipsorum orationes intelligant prius, quam fiant. Quidni enim alioquin putent ordinariè exaudiri etiam priusquam fiant, atque ita etiam tardent ad Deum suas preces in necessitate effunde-

re? Tum quia Daniel. 10. vers. 13. Angelus ille præses regni Persarum, plane refertur ignorasse, quæ circa statum futurum regni Persarum sibi commissi Deus disposuerat. Alias enim resistere alteri Angelo non potuissent. Tum quia vt rectè dixit Molina disput. 6. durum est admittere, S. Petrum, & alios summos Pontifices iam nunc conspiciere (& ab initio visionis, tot iam annis antea præteritis conspexisse) totum decursum Ecclesiæ militantis. Hæc enim dato, quam ratione negari potest, eos à principio suæ beatitudinis scire, quando futura sit dies Iudicij?

Deinde si beati nunc vident omnes preces ad se aliquando fundendas, videbunt etiam preces illas, quas ad ipsos fundent iusti, in igne extremæ conflagrationis positi; ac proinde cognoscent rursum, quando futura sit dies extremi Iudicij. Præterea durum est, inquit idem Molina, admittere, beatos præscire, qui Viatorum exijs, cum quibus etiam alioquin ratione status aliquam coniunctionem habent, sint prædestinati, & quibus auxilijs atque operibus perducendi sint in vitam æternam; aliaque similia videre, quæ ad decursum Ecclesiæ pertinent, & circa quæ decursu temporis Angeli inferiores illuminari solent à superioribus, qui tunc immediate notitiam illorum accipiunt. Multo minus existimandum, Angelos omnes ab initio mundi sciuisse, quibus hominibus essent addendi Custodes; quidque circa singulos esset euenturum. Tum enim pariter etiam scirent diem Iudicij extremi. Denique facilius hac ratione explicatur, quomodo beatiorez plura exijs, quæ sunt eminenter in Deo videant, quam alij

Probabilis ergo videtur, beatos eiusmodi futura contingentia, adeoque & preces ad se fundendas non cognoscere per visionem beatificam, sed per proprias & speciales reuelationes Dei; supposita tamen visione Dei, iuxta legem diuinam, quasi debitas, vt dictum: etsi fatear, etiam oppositam sententiam videri posse probabilem; in qua consequenter nihilominus dicendum, beatos aut non scire ab initio visionis omnia, quæ ad suum statum pertinent, vt sentit Molina; aut non scire cum omnibus circumstantijs, à quibus particularis cognitio diei extremi iudicij dependet. Dixi tamen in assertionem nisi excellentia beatitudinis, nimirum essentialis, aliud postulet; non est enim negandum, etiam de contingentibus futuris eo quemque beatum ab initio beatitudinis plura nosse, quo beatiore est, vt dicitur assertionem 7.

10 Nec improbabile est, beatos, si attendere velint, posse etiam naturaliter cognoscere, quæ hic in terris exterius geruntur, vt rectè Suarez cit. cap. 28. num. 14. vbi etiam ita interpretatur illud S. Hieronymi contra Vigilantium, animas mira celeritate posse esse ubiq; videlicet per cognitionem; etsi id negat Durandus loco cit. Ratio est; quia distantia obiecti non impedit cognitionem, si principia cognoscendi adsint: adsunt autem, quia credibile est, animas sanctas habere species infinitas omnium istarum rerum naturalium, sicut habent Angeli, maxime post statum beatitudinis; vt etiam supponere videtur S. Gregorius lib. 12. Moralium, cap. 12. vbi ait; *beatos ita Dei claritatem videre intus, vt quod*

extra est, non ignorent foris: etsi hoc fortasse olim in sinu Abrahæ non habebant animæ sanctæ, iuxta S. Augustinum loco citat. & colligi potest ex quibusdam testimonijs veteris testamenti apud eundem, ut rectè Suarez ibidem. Atque in eundem sensum etiam videtur loqui S. Thomas 1. p. quæst. 89. artic. 8. ubi agens de cognitione naturali animarum, distinguit cum S. Gregorio inter animas beatas, & alias. Excipi debent cogitationes cordis, quas nulla ratione sibi manifestatas, nec Angeli, nec Sancti naturaliter & per se cognoscunt.

II Assertio VII. Quantum ad cætera, diuersa ab ijs, quæ vel à beatis omnibus in commune, vel ab unoquoque pro conditione status, particulatim cognoscuntur in Verbo, ut dictum, seu sint illa entia possibilis tantum, seu contingentia etiam futura, eò p̄ura quisque cognoscet in Verbo, ex vi visionis, quò est beator; quoque adeo perfectius & intensius videt Deum. Ita S. Thomas hic quæst. 12. art. 8. & 3. p. quæst. 10. art. 2. & de veritate quæst. 8. art. 12. alijque citati omnes, ex communi. Ratio est: tum quia cæteris paribus conuenit, sanctiores etiam hoc accidentali premio reliquis antecellere: tum quia per se loquendo, quò melius penetratur causa, eò plures in ipsa causa cognoscuntur effectus; id quod tamen iuxta dicta superius dub. 9. intelligendum; ut nimirum non ex ipsa intensione visionis immediate sequatur ea extensio visionis ad obiecta creata, sed ex ipsa perfectione individuali visionis & luminis. In specie verò talia sunt, tum natura, & res varia: possibilis; tum etiam multa individua rerum præsentium, præteritarum, ac futurarum; ut expressè S. Thomas de verit. l. cit. etsi de cogitationibus cordis, & complexionibus contingentibus negare videatur Molina q. 12. a. 8. disp. 5. memb. 6.

Assertio VIII. Beati omnia, quæ vident per visionem beatificam, vident simul, & ab initio visionis. Ita S. Thomas hic quæst. 12. art. 10. & quæst. 10. art. 5. ad 1. & 2. quæst. 83. art. 4. ad 2. & 3. p. quæst. 10. art. 2. & in 4. distinct. 45. quæst. 3. art. 1. & quæst. 9. de verit. art. 12. ubi simul dicit, respectu illius visionis perinde esse, quod res sit facta, vel futura. Idem docent Capreolus, & Paludanus eadem d. 45. Caietanus, Zumel, Bannes, alijque Thomistæ hic quæst. 12. artic. 10. item Gregorius de Valentia punct. 6. Suarez lib. 2. de Deo, cap. 27. etsi contrarium doceant Bonaventura in 3. d. 14. art. 2. quæst. 3. Scotus eadem distinct. quæst. 2. Marsilius in 3. quæst. 10. artic. 2. & ex Thomistis, Ferrariensis 3. contra geutes, cap. 59. qui docent, futura contingentia, tum primum à Beatis in Verbo cognosci, cum sunt; quod etiam de contingentibus, quæ ad vniuersiuique statum pertinent, sentit Molina q. 12. art. 8. d. 6.

Probatur assertio primò, ex S. Augustino, qui ita apertè videtur sentire, tum alibi, tum lib. 15. de Trinitate, cap. 16. licet quasi sub dubio: *Fortassis, inquit, volubiles non erunt cogitationes nostræ, ut superius citauimus assert. 3.* Secundo probatur ratione. Tum quia omnia illa videntur, non per diuersas species, sed per eandem Dei essentiam, sufficientissimam ad omnia simul representanda, quæ est ratio S. Thomæ hic quæst. 12. artic. 10. Tum quia si per visionem successiuè alia viderentur, aut fie-

ret hoc per visionem in se interim penitus immutatam; aut fieret interueniente aliqua mutatione visionis: neutrum dici potest: non primum, licet asseratur à Ferrariensi loco citat. quia impossibile est, per eandem visionem vndique immutatam aliquid videri, quod antea non videbatur, ut dictum dub. 9. assertione 8. Nec secundum; quia id non decet perfectionem visionis beatificæ. Neque in contrarium sunt argumenta alicuius momenti. Vbiunque ergo S. Thomas docet, Angelis, & animabus aliquid de nouo reuelari, id de reuelationibus extra Verbum accipiendum est; præterquam quod aliquando etiam de naturali solum cognitione agit, ut 1. p. quæst. 89. artic. 8. de quo etiam loquitur hic, quæst. 12. artic. 10. ad 2.

Ex quibus denique etiam colligitur, quidnam cognoscant beati per peculiare reuelationes. Talia enim sunt pleraque contingentia futura; & in ijs etiam preces aliquando ad ipsos effundendæ, item modi quidam particulares rerum, quæ ad beatitudinem accidentalem beatorum pertinentia, ab ijs successiuè cognoscuntur, ut rectè Bannes cit. a 10. & ex parte Suarez lib. 2. c. 27. num. 18.

D V B I V M X I.

Utrum per absolutam Dei potentiam à creato intellectu videri possit Deus non visa ulla creatura.

Ad S. Thom. 1. p. q. 12. a. 8.

DE hac re sunt quinque Doctorum sententiæ. Prima est, necessariò videri in Deo omnes creaturas secundum Esse possibile; cum ut sic necessariò represententur per essentiam diuinam; non item Esse actuale. Ita Bassolis quæstione quarta, prolog. articulo tertio. Goffredus quodlib. 6. quæst. 3.

Secunda sententia est, quam refert S. Thomas quæst. 20. de veritate. artic. 4. & Durandus in 3. distinct. 14. quæst. 2. omnes beatos videntes Deum, necessariò videre omnia, quæ aliquando fuerunt, vel futura sunt, quæque adeo Deus scit, scientia visionis.

Tertia sententia docet essentiam quidem diuinam, ut essentia absoluta est, posse videri sine omni creatura, etiam in communi: at verò eandem, ut Idea est creaturarum, non posse videri, quin simul videantur creaturæ possibilis, quæ tales. Ita Henricus quodlib. q. 4. & 5.

Quarta sententia est, Creaturas saltem in genere, & sub conceptu communi entis creabilis, vel possibilis, necessariò videri à videntibus diuinam essentiam; quandoquidem quædam perfectiones sunt formaliter in Deo, quæ non videntur posse concipi sine habitudine ad creaturas, saltem in genere: quales sunt, non solum ratio Idæ, ut existimasse videtur Henricus, sed etiam Omnipotentia,

gentia,